

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตลอดจนปัญหาในการใช้หลักสูตรดังกล่าว โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 178 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 28 โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 118 โรงเรียน และโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมาก จำนวน 24 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน	178 คน
ครูผู้สอนวิชาลูกเสือ	จำนวน	1,186 คน
รวมจำนวนประชากร		1,364 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

1.2.1 คำนวณกลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนจากสูตรของทาโร ยามาเน

(Taro Yamane 1973: 725) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนเป็น .05

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน 123 โรงเรียน เทียบสัดส่วน
หากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนแต่ละขนาดได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาด
ของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	โรงเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	8	6
กลาง	28	19
เล็ก	118	81
เล็กมาก	24	17
รวม	178	123

นำกลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน เทียบสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน
ในแต่ละอำเภอ ได้จำนวนโรงเรียนตามขนาดในแต่ละอำเภอ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนจำแนกตามขนาดในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	ขนาดโรงเรียน			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก
เมือง	2	9	6	1
สามโคก	-	-	13	5

อำเภอ	ขนาดโรงเรียน			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก
ลาดหลุมแก้ว	-	1	10	5
ธัญบุรี	2	5	1	-
คลองหลวง	2	2	17	4
ลำลูกกา	-	1	19	1
หนองเสือ	-	1	15	1
รวม	6	19	81	17

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหารโรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหาร 123 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอน กำหนดโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอน 299 คน เทียบสัดส่วนหากกลุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอนตามขนาดของโรงเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	139	35
กลาง	195	49
เล็ก	708	179
เล็กมาก	144	36
รวม	1,186	299

ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างประชากรครูผู้สอนในแต่ละขนาดโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วน จากจำนวนครูผู้สอนในโรงเรียนแต่ละอำเภอ

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรของผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 422 คน โดยแยกเป็น

- ผู้บริหารโรงเรียน 123 คน
- ครูผู้สอนวิชาลูกเสือ 299 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม และแบบตรวจสอบเอกสาร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน

แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มีฉบับละ 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check-list) และแบบเติมคำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิต่าง การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร ประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนลูกเสือ การเข้ารับการอบรม การสอนกิจกรรมสร้างนิสัย

ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน ถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิต่าง การศึกษา งานที่รับผิดชอบ จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ ประสบการณ์ในการสอนลูกเสือ การเข้ารับการอบรม เหตุผลที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ (Check-list) และแบบปลายเปิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ในลักษณะการสนับสนุน การส่งเสริม การช่วยเหลือ การแนะนำหรือการปฏิบัติในด้าน

ปัญหาอื่น ๆ คือ ปัญหาผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และปัญหาเกี่ยวกับลูกเสือ คือ ครูผู้สอนลูกเสือขาดความช่วยเหลือด้านการเงิน เพื่อการอบรมผู้บังคับบัญชาและการเงินเพื่อส่งเสริมการสอนลูกเสือ และนักเรียนขาดความช่วยเหลือในเรื่อง เครื่องแบบลูกเสือและค่าบำรุงลูกเสือ

สุภัทรา ฤทธิบุตร (2525: 101-115) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนลูกเสือในเรื่องทั่ว ๆ ไปในกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งศึกษาปัญหาการสอนลูกเสือในด้านต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน เป็นชาย 81 คน หญิง 69 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 15 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผลปรากฏว่า ปัญหาที่พบเห็นเป็นปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน งบประมาณ เวลา และสถานที่ คือ ครูใหญ่ให้ความสนับสนุนในการจัดสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน แต่ยังไม่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้สอนลูกเสือ รวมทั้งไม่ได้ให้ความสนใจในการติดตามผลที่จะได้รับอย่างแท้จริง อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความแม่นยำในหลักสูตรและเนื้อหาของลูกเสือ ผู้ร่วมงานอื่นยังไม่ให้ความร่วมมือในการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนเท่าที่ควร ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่องลูกเสือและไม่มีเวลาที่จะสนใจและร่วมมือในกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ ผู้เรียนยังขาดระเบียบและความสะอาดในการแต่งกาย งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และข้ออุปสรรคสำหรับการสอนลูกเสือยังไม่เพียงพอ เวลา 1 ชั่วโมงนั้นไม่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง สถานที่ใช้สอนลูกเสือคับแคบ รวมทั้งมีการสอนวิชาอื่นในบริเวณเดียวกัน

วสันต์ พรหมบุญ (2522: 155-164) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามอาจารย์และนักเรียน ผลปรากฏว่า

1. อาจารย์และนักเรียนเห็นตรงกันว่า กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีมีประโยชน์มาก และนักเรียนส่วนมากชอบกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี
2. สิ่งที่นักเรียนชอบมากในกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีคือ การตั้งค่ายพักแรมลูกเสือในโรงเรียน และการส่งลูกเสือไปอบรมเป็นลูกเสือจรรยา แต่อาจารย์เห็นว่านักเรียนชอบปานกลาง ส่วนการฉายภาพยนตร์หรือเชิญวิทยากรมาให้การอบรมนั้นอาจารย์เห็นว่าชอบมาก แต่นักเรียนเห็นว่าชอบปานกลาง
3. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง และนำผลไปปรับปรุงกิจกรรม

นโยบายในการใช้หลักสูตร การจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกการสอน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การบริหารและบริการหลักสูตร การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน ทามเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ในลักษณะของการปฏิบัติ หรือการได้รับความช่วยเหลือ ในด้านการจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกการสอน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การบริหารและบริการหลักสูตร การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอน การวัดและประเมินผลการเรียน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร วิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในด้านการปฏิบัติลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ และแบบปลายเปิด ซึ่งจะถามปัญหาแต่ละด้านของการใช้หลักสูตรในตอนที่ 2 ของแต่ละฉบับ

2.2 แบบตรวจสอบเอกสาร

เป็นแบบตรวจสอบเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 โดยมุ่งศึกษาในด้านปริมาณ และสภาพของวัสดุหลักสูตร ลักษณะของแบบตรวจสอบเอกสารเป็นแบบตรวจสอบ และแบบปลายเปิด ชนิดมีโครงสร้าง

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

สร้างแบบสอบถาม และแบบตรวจสอบเอกสาร โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 รวมทั้งตำราเอกสาร บทความที่เกี่ยวกับหลักสูตร การใช้หลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาลูกเสือ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและกำหนดกรอบความคิดในการสร้าง เครื่องมือสำหรับการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามและแบบตรวจสอบเอกสาร โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และนำแบบสอบถามและแบบตรวจสอบเอกสารไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ แล้วนำมาพิจารณาแก้ไข
4. นำแบบสอบถาม และแบบตรวจสอบเอกสารมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามข้อ เสนอ

แนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามและแบบตรวจสอบเอกสารที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขแล้วไปใช้กับ
กลุ่มตัวอย่างประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการทำ
วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหาร
โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 123 โรงเรียน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และขอ
ให้ผู้บริหารโรงเรียนรวบรวมส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่โรงเรียนสังกัดอยู่ แล้วผู้วิจัยไป
รับแบบสอบถามคืน ณ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 41 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง
จำนวน 68 ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็ก 260 ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็กมาก จำนวน 53 ฉบับ รวม
ทั้งหมด 422 ฉบับ ได้รับกลับคืนจากโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 41 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลาง
จำนวน 62 ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 254 ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็กมาก จำนวน 50 ฉบับ
รวมทั้งหมด 407 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.45 ของแบบสอบถามทั้งหมด แยกเป็นแบบสอบถามของ
ผู้บริหาร 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามของครูผู้สอน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
94.98 และเมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าแบบสอบถามของผู้บริหารมีความสมบูรณ์
เพียง 118 ฉบับ โดยจำแนกเป็นรายขนาดโรงเรียนได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความสมบูรณ์
6 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลางมีความสมบูรณ์ 19 ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็กมีความสมบูรณ์ 78
ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็กมากมีความสมบูรณ์ 15 ฉบับ แบบสอบถามของครูผู้สอนมีความสมบูรณ์
เพียง 270 ฉบับ โดยจำแนกเป็นรายขนาดโรงเรียนได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดใหญ่มีความสมบูรณ์
31 ฉบับ โรงเรียนขนาดกลางมีความสมบูรณ์ 41 ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็กมีความสมบูรณ์ 168
ฉบับ โรงเรียนขนาดเล็กมากมีความสมบูรณ์ 30 ฉบับ ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืน และแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		ขนาดเล็กมาก		รวม		ร้อยละ	แบบสอบถามที่สมบูรณ์						
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		ร้อยละ	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	ขนาดเล็กมาก	รวม	ร้อยละ
	ที่ส่ง	ที่รับคืน	ที่ส่ง	ที่รับคืน	ที่ส่ง	ที่รับคืน	ที่ส่ง	ที่รับคืน	ที่ส่ง	ที่รับคืน								
ผู้บริหาร	6	6	19	19	81	81	17	17	123	123	100	6	19	78	15	118	95.93	
ครูผู้สอนวิชาลูกเสือ	35	35	49	43	179	173	36	33	299	284	94.98	31	41	168	30	270	90.30	
รวม	41	41	68	62	260	254	53	50	422	407	96.45	37	60	246	45	388	91.94	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 422 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 407 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.45 แยกเป็นแบบสอบถามผู้บริหาร 123 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามครูผู้สอน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.98 เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 388 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.94 โดยแบบสอบถามผู้บริหารมีความสมบูรณ์ 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.93 แบบสอบถามครูผู้สอนมีความสมบูรณ์ 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบตรวจสอบเอกสารหลักสูตรวิชาลูกเสือระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบตรวจสอบเอกสารไปเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 123 โรงเรียน ซึ่งตรวจสอบจากหลักฐานของโรงเรียน และจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอนวิชาลูกเสือและครูวิชาการโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบตรวจสอบเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรวิชาลูกเสือ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละและเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละและเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบตรวจสอบเอกสาร วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละและเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยายเป็นรายชั้นเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

(ประคอง กรรณสูต 2525: 27)